

บทนำ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 หมวด 6 ในการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน โดยกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อแปลงเป็นภารกิจหลักของกระทรวง (mission) จากอำนาจหน้าที่และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านนโยบายความมั่นคงของชีวิตและสังคม คือ

1. การสร้างโอกาสกับผู้ประสบปัญหาทางสังคมสามารถเข้าถึงบริการด้านสวัสดิการสังคม
2. ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการคุ้มครอง ปกป้อง และพัฒนา ตลอดจนมีหลักประกันในการดำรงชีวิต
3. ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสังคมคุณธรรม

การขับเคลื่อนภารกิจหลักดังกล่าวในปีงบประมาณ 2552 กระทรวงให้ความสำคัญกับประเด็นยุทธศาสตร์ 4 ประเด็น คือ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสวัสดิการสังคมและสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสที่หลากหลายให้ผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้เข้าถึงสวัสดิการและความมั่นคงในการดำรงชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการกับปัญหาทางสังคมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งสร้างหลักประกันว่าผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากและได้รับผลกระทบทางสังคม สามารถเข้าถึงบริการและการคุ้มครองตามสิทธิที่มีอยู่แล้ว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมพลัง และสร้างการมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ผ่านหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมระบบการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม ให้ข้าราชการ และสร้างกระบวนการตรวจสอบจากภาคประชาชน

สำหรับการบริหารยุทธศาสตร์ประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ เป็นเงิน 11,815.4937 ล้านบาท มีโครงการหลักที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ จำนวน 20 โครงการหลัก คือ

1. การจำแนกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนและมีระบบฐานข้อมูลกลาง
2. รูปแบบสวัสดิการที่เหมาะสม/ทันสมัย/เข้าถึงง่ายสำหรับกลุ่มเป้าหมาย
3. ระบบสวัสดิการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

4. ระบบ/กลไกการบูรณาการการเข้าถึงสวัสดิการทางสังคม
5. กฎหมายรับรองสิทธิของประชาชนที่จะได้รับสวัสดิการทางสังคม
6. สร้างโอกาสให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างทั่วถึง
7. ผลักดันการบังคับใช้กฎหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
8. การประเมิน รายงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน
9. การพัฒนากลไกบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
10. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์/การสื่อสารสาธารณะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน
11. การเสริมสร้างและขยายบริการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
12. ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนจัดสวัสดิการด้วยตนเอง
13. พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสร้างหลักประกันทางสังคม
14. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
15. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงช่องทางการตรวจสอบ
16. การพัฒนากระบวนการทำงานขององค์กร
17. การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
18. การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม
19. บูรณาการการทำงานภายในกระทรวงฯ
20. พัฒนาสมรรถนะของข้าราชการ พม.

สำหรับการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางลงสู่ภูมิภาคโดยผ่านกลไกของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรม เป็นเงิน 971.0875 ล้านบาท ดังนี้

- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 1. จัดหาบริการเจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
 2. งานบริการอินเทอร์เน็ตและระบบสื่อสาร

3. เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมระดับจังหวัด
 4. การบริหารนโยบาย แผนและกลไกด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 5. เงินอุดหนุนองค์การสวัสดิการสังคมภาคเอกชน
 6. ส่งเสริม ประสานและดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม
 7. การแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
 8. การอบรมระดับจังหวัด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551
 9. การประชุมคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดและคณะกรรมการ
 - 10.ประชุมคณะกรรมการและคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2550
 - 11.จัดงานวันสังคมสงเคราะห์วันอาสาสมัครไทยและประชุมสมัชชาสวัสดิการสังคมระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับชาติ
 - 12.การพัฒนาระบบทะเบียนกลางองค์การสวัสดิการสังคมนักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัครและผู้รับบริการสวัสดิการสังคม
 - 13.การศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลด้านสวัสดิการสังคม
 - 14.การรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์งานสวัสดิการสังคม
 - 15.พัฒนาศักยภาพ อพม. เพื่อเป็นเครือข่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สังคม
 - 16.ศูนย์การให้และ การอาสาช่วยเหลือสังคม
 - 17.วิจัยประจำปี
 - 18.การคุ้มครองสิทธิประชาชนเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายอื่นภายใต้ภารกิจของกระทรวงฯ
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
 1. การให้บริการสวัสดิการสังคมในชุมชน
 2. การให้บริการสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ด้านโรคเอดส์
 3. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็กและครอบครัว
 4. การเสริมสร้างกระบวนการดูแลเด็กในชุมชน
 5. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดหาครอบครัวทดแทน

6. การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการศูนย์ 3 วิทยาลัยรักแห่งครอบครัว

- สำนักงานกิจกรรมสตรีและสถาบันครอบครัว

1. ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย
2. ส่งเสริมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาสตรีและครอบครัว
3. ครอบครัวคุณธรรมนำสังคมไทยเข้มแข็ง
4. ส่งเสริมงานตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
5. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

1. การวางแผนสร้างเด็ก
2. จ้างงานเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็กในภาคฤดูร้อน
3. จัดงานวันเยาวชนแห่งชาติ
4. บูรณาการสร้างบทบาทและพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน
5. สร้างกระแสการพัฒนาคนและสังคมในระดับจุลภาค(คนดีศรีแผ่นดิน)

6. สนับสนุนบทบาทสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดและระดับชาติในการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชนสร้างสรรค์สังคม (ตามมติ ครม.6 ม.ค.50 และ

พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.2550)

7. ส่งเสริมการขับเคลื่อนเครือข่ายเพื่อพัฒนากลุ่มเป้าหมาย
8. ส่งเสริมการดำเนินงานตามนโยบายและแผนฯ ตามแนวทางโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
9. การคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรมหรือถูกทอดทิ้ง
10. การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตในชุมชน
11. การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี
12. การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของจังหวัด
13. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมสูงอายุ

14.พัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมเชิงบูรณาการสำหรับผู้สูงอายุ

15.ขยายผลอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

16.คลังปัญญาผู้สูงอายุ

- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

1. ส่งเสริมและพัฒนารูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้บริการคนพิการแบบครบวงจร

2. เสริมสร้างศักยภาพคนพิการและสร้างความมั่นคงทางสังคมอย่างยั่งยืนโดยชุมชน

3. การจดทะเบียนคนพิการ

4. สนับสนุนงานคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ 2552 สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ยังได้รับการจัดสรรงบประมาณจากจังหวัด/พื้นที่ สำหรับดำเนินงานในระดับพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์ของกระทรวง เป็นเงิน 275.2801 ล้านบาท

ดังนั้น สรุปได้ว่าในปีงบประมาณ 2552 กระทรวงได้ดำเนินการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2551 ในเรื่องของการสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม โดยเน้นผลสำเร็จที่พึงประสงค์จำนวน 8 เรื่อง คือ

1. ข้อมูลของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ขาดโอกาสเป็นปัจจุบัน

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับผู้ขาดโอกาสได้เข้าถึงบริการทางสังคม

3. ผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัย

4. ชุมชนแออัดมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย

5. เด็ก เยาวชน และสตรีได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น

6. ลดจำนวนคดีการละเมิดต่อเด็ก สตรี และคนพิการ

7. ชุมชนได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีทักษะในการพึ่งพาตนเองเพิ่มขึ้น

8. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ